

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., v právní věci žalobce: **Egeria, z.s.**, se sídlem Otrokovice, Obchodní 1324, proti žalovanému **Krajskému úřadu Zlínského kraje**, se sídlem Zlín, třída Tomáše Bati 21, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) Ředitelství silnic a dálnic ČR, správa Zlín**, se sídlem Zlín, Fügnerovo nábřeží 5476, a **II) Povodí Moravy, s.p.**, se sídlem Brno, Dřevařská 11, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2014, č. j. KUZL 25994/2014, sp. zn. KUSP 25994/2014 ŽPZE-RH,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil usnesení Městského úřadu Kroměříž (dále též „stavební úřad“) ze dne 15. 4. 2014, č. j.

MeUKM/025015/2014, kterým stavební úřad rozhodl podle § 115 odst. 1 a 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále též „vodní zákon“), a § 28 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, že žalobce není účastníkem vodoprávního řízení ve věci prodloužení platnosti stavebního povolení stavby „*Rychlostní silnice R49, stavba 4901 Hulín - Fryšták*“, zahájeného dne 3. 4. 2014 pod č. j. MeUKM/021886/2014 na návrh investora - osoby zúčastněné na řízení I). Stavba obsahuje stavební objekty C331 - Úprava Kosteleckého potoka, C332 - Úprava potoka Roštěnka, C371.1 - Úprava meliorací - Pravčice, C371.2 - Úprava meliorací - Roštěnka.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[2] Ve včas podané žalobě žalobce namítal, že mu náleží právo účasti v řízení podle § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jelikož splnil všechny předpokládané podmínky.

[3] Záměr zasahuje do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny, a to minimálně do významných krajinných prvků, kterými jsou vodní toky Kostelecký potok a potok Roštěnka, do krajinného rázu, kterým je přírodní, kulturní a historická charakteristika oblasti, a do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů.

[4] I pokud by se žalobce účastnil předchozích procesů (EIA, územní řízení atd.), stejně by nemohl uplatnit námitku, že je prodlužována platnost stavebního povolení, které se tak ocitlo v rozporu s pravomocným rozhodnutím o výjimce.

[5] Žalobce byl založen dne 22. 4. 2011, tedy v době, kdy úřední procesy, na které odkazuje žalovaný, byly již ukončeny, či nebylo možné se jich účastnit. Z objektivních časových důvodů se tedy žalobce nemohl účastnit předmětných úředních postupů.

[6] Žalovaný nesprávně odkazuje na § 23 odst. 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, jelikož předmětná stavba se posuzovala v roce 2001 podle dříve platného zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí.

[7] V případech, kdy je vodoprávním řízením (včetně těch, která probíhají dle § 15 vodního zákona) dotčen zájem ochrany přírody a krajiny, má být ustanovení § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny vykládáno jako speciální ustanovení vzhledem k vodnímu zákonu a aplikováno přednostně. Bylo by nelogické, aby spolky měly zajištěno právo účasti při povolování staveb dle stavebního zákona, ale nikoliv právo účasti při povolování vodních děl.

[8] Správní orgány by měly vnitrostátní předpisy vykládat tak, aby byla zajištěna účast zainteresované veřejnosti ve smyslu Aarhuské úmluvy, což se nyní nestalo, čímž byl porušen čl. 6 této úmluvy.

[9] S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného, jakož i rozhodnutí stavebního úřadu zrušil.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

[10] Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že námitka žalobce, že byl založen až později, a tedy nemohl uplatnit svá práva při posuzování vlivů záměru stavby, je zcestná, jelikož takto by mohl zpochybňovat již ukončená řízení každý nový spolek, čímž by byla ohrožena právní jistota všech účastníků řízení.

[11] V řízení ve věci prodloužení platnosti stavebního povolení vodních děl (úpravy Kosteleckého potoka a potoka Roštěnka) nebyly zájmy ochrany přírody a krajiny ohroženy, neboť v době vydání rozhodnutí bylo již pravomocné rozhodnutí o výjimce z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů, které stanovilo podmínky pro realizaci stavby, včetně podmínek pro vybudování vodních děl. Ačkoli si splnění podmínek stanovených v předmětné výjimce vyžádá určité změny oproti projektové dokumentaci, jedná se o změny minimálního rozsahu, které mohou být schváleny vodoprávním úřadem při kolaudaci předmětných staveb vodních děl. Žalobce své požadavky a námitky uplatnil v řízení o udělení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů.

[12] V řízení ve věci prodloužení stavebního povolení vodních děl platná právní úprava (§ 115 odst. 6 a 7 vodního zákona) neumožňuje přiznat žalobci postavení účastníka řízení vedeného podle § 15 vodního zákona. Od 1. 12. 2009 není zákon o ochraně přírody a krajiny zvláštním právním předpisem, který by měl mít přednost před právní úpravou obsaženou v jiných zákonech. Ve vodoprávních řízeních se tedy neuplatní § 70 odst. 2 a 3 zákona o ochraně přírody a krajiny.

[13] S ohledem na shora uvedené žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce k vyjádření žalovaného

[14] V replice ze dne 18. 11. 2012 žalobce upozornil na to, že žalovaný svou argumentací popírá dosavadní praxi, neboť dříve proti účasti spolků při prodloužení platnosti stavebního povolení nic neměl. Žalovanému nepřísluší interpretovat rozhodnutí o výjimce, jelikož není orgánem ochrany přírody. Tato problematika měla být řešena v řízení o prodloužení platnosti stavebního povolení. Řízení o výjimce se účastnil pouze statutární zástupce žalobce jako zástupce jiného účastníka, nikoli žalobce samotný.

[15] Specialita § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny platila i po zrušení § 90 odst. 4 tohoto zákona (viz např. horní zákon).

[16] Ustanovení § 115 vodního zákona hovoří o občanském sdružení, jehož cílem je dle stanov ochrana životního prostředí, zatímco zákon o ochraně přírody a krajiny hovoří o občanském sdružení, jehož posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny. Žalobce je spolkem, jehož hlavním posláním je dle stanov ochrana přírody a krajiny (což je speciální část životního prostředí), a proto může být účastníkem řízení podle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny. Kolize mezi těmito normami neexistuje.

V. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

[17] Osoby zúčastněné na řízení I) a II) soudu oznámily, že budou uplatňovat práva osob zúčastněných na řízení, nicméně blíže se k věci nevyjádřily.

VI. Posouzení věci soudem

[18] Zdejší soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí stavebního úřadu včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.

[19] Předmětem sporu byla otázka, zda občanská sdružení (nyní spolky) mohou být účastníky stavebních řízení vedených dle § 15 vodního zákona, tedy řízení o stavebních povoleních k vodním dílům.

[20] Dle § 115 odst. 1 vodního zákona platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, postupují vodoprávní úřady při řízení o věcech upravených vodním zákonem podle stavebního zákona, jde-li o rozhodování týkající se vodních děl a vodohospodářských úprav. V § 15 vodního zákona je upraven postup při vydávání stavebního povolení k vodním dílům. V souladu s § 115 odst. 1 vodního zákona se prodloužení platnosti stavebního povolení bude řídit § 115 odst. 4 stavebního zákona.

[21] Účastenství ve vodoprávních řízeních upravuje vodní zákon v § 115. Dříve ohledně občanských sdružení platilo dle vodního zákona účinného do 31. 12. 2012, ve znění zákona č. 85/2012 Sb., toto:

§ 115 odst. 6

Občanské sdružení, jehož cílem je podle jeho stanov ochrana životního prostředí, je oprávněno být informováno o zahajovaných správních řízeních vedených podle tohoto zákona, pokud o tyto informace vodoprávní úřad požádá; žádost musí být co do předmětu a místa řízení specifikována. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně.

§ 115 odst. 7

Občanské sdružení má postavení účastníka řízení vedeného podle tohoto zákona, jestliže písemně požádá o postavení účastníka řízení do 8 dnů ode dne sdělení informace podle odstavce 6. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

[22] Zákonem č. 350/2012 Sb., byla provedena tzv. „velká“ novela stavebního zákona, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2013. Byl novelizován mj. i § 109 písm. g) stavebního zákona, který nově vymezil jako dalšího účastníka stavebního řízení osobu, o které tak stanoví zvláštní právní předpis, pokud mohou být stavebním povolením dotčeny veřejné zájmy

chráněné podle zvláštních právních předpisů a o těchto věcech nebylo rozhodnuto v územním rozhodnutí.

[23] Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, ze dne 16. 1. 2012, tisk č. 573/0, ve zvláštní části B/, k části první, k čl. I, k bodům 150 až 156 (dostupná v digitálním repozitáři Poslanecké sněmovny Parlamentu, VI. volební období, www.psp.cz), uvádí:

[24] „*Upřesňuje se, že účastníkem stavebního řízení se stává také osoba, o které tak stanoví zvláštní právní předpis. Nejčastěji se jedná o občanské sdružení, kterým toto postavení za určitých podmínek přiznává § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a § 23 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Podmínkou účastenství podle stavebního zákona je dotčení veřejných zájmů podle zvláštních právních předpisů, pokud nebylo o dotčení v plném rozsahu rozhodnuto v územním rozhodnutí.*“

[25] Předmětnou novelou došlo také k novelizaci vodního zákona a to mj. i § 115. Znění předmětných ustanovení bylo po novele následující:

§ 115 odst. 6

Občanské sdružení, jehož cílem je podle jeho stanov ochrana životního prostředí, je oprávněno být informováno o zahajovaných správních řízeních vedených podle tohoto zákona, pokud o tyto informace vodoprávní úřad požádá, s výjimkou stavebních řízení vedených podle § 15; žádost musí být co do předmětu a místa řízení specifikována. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně.

§ 115 odst. 7

Občanské sdružení má postavení účastníka řízení vedeného podle tohoto zákona, s výjimkou stavebních řízení vedených podle § 15, jestliže písemně požádá o postavení účastníka řízení do 8 dnů ode dne sdělení informace podle odstavce 6. Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

[26] Důvodová zpráva k tomu ve zvláštní části B/, k části čtrnácté, k čl. XVII, k bodu 9 a 10 uvádí:

[27] „*Návrh změn upravuje účast občanských sdružení ve stavebním řízení o povolení vodního díla a dává jej do souladu s obecnými principy stavebního zákona. Úprava jednoznačně stanoví, že občanská sdružení nejsou účastníky stavebního řízení a je nerozhodné, zda je stavební řízení vedeno samostatně nebo je spojené s řízením o povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami. Ve vlastním řízení o povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami zůstávají účastníky.*“

[28] Ze samotného textu § 115 odst. 6 a 7 (a jejich změny) i důvodové zprávy je zcela zřejmý úmysl zákonodárce vyloučit občanská sdružení z účasti ve stavebním řízení o povolení vodního díla, přičemž si byl zákonodárce vědom úpravy dle § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny, která občanským sdružením umožňuje se za splnění určitých podmínek účastnit

stavebního řízení. Nelze se tedy dovolávat účastenství na základě § 70 zákona o ochraně přírody a krajiny ve stavebních řízeních vedených podle § 15 vodního zákona.

[29] Tento závěr nepřímo potvrzuje i Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 1 As 176/2012-130 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), na který odkazoval žalobce. Rozšířený senát uzavřel, že výklad, ke kterému dospěl, otevírá prostor pro účastenství občanských sdružení dle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny ve stavebním řízení (i v dalších správních řízeních vedených podle jiných právních předpisů), **ledaže** by to bylo těmito předpisy jednoznačně **vyloučeno**.

[30] V intencích výše uvedeného svá rozhodnutí odůvodnil jak stavební úřad, tak žalovaný. Ten se současně vypořádal i se všemi odvolacími námitkami žalobce. Jelikož stěžejní žalobní námitka byla vyhodnocena jako nedůvodná, již pouze ve stručnosti se soud vyjádří k ostatním námitkám žalobce.

[31] Účast veřejnosti je u staveb vodních děl zajištěna v předchozích řízeních [proces posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), územní řízení atd.], a proto předmětná úprava není v rozporu s Aarhuskou úmluvou. Veřejnost má tedy obecně zajištěnou účast, to však neznamená, že by měl každý nový spolek zpětně možnost zasahovat do již skončených řízení.

[32] Žalovaný v napadeném rozhodnutí obecně odůvodnil situaci ohledně účastenství občanských sdružení ve vodoprávních řízeních s přihlédnutím k aktuální účinné právní úpravě. Proto i odkazoval na účinný zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, a nikoli na zákon č. 244/1992 Sb., který již více než 10 let není platný. Skutkový stav byl správními orgány zjištěn zcela v souladu s § 3 správního řádu, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti.

[33] Jelikož jsou v § 115 odst. 6 a 7 vodního zákona vymezena ta občanská sdružení, jejichž cílem podle stanov je ochrana životního prostředí, budou sem spadat veškerá environmentální sdružení, včetně sdružení, jejichž cílem je dle stanov ochrana přírody a krajiny, což je jedna ze složek ochrany životního prostředí, tedy i žalobce.

[34] Srovnání s horním zákonem není v nyní projednávané věci přiléhavé, jelikož tento zákon neobsahuje výslovné vyloučení určitého okruhu účastníků, na rozdíl od vodního zákona.

[35] Žalovaný i stavební úřad tedy dospěli ke správnému závěru, že žalobce, jako občanské sdružení (spolek), jehož cílem je dle stanov ochrana životního prostředí, nemá podle § 115 odst. 6 a 7 vodního zákona postavení účastníka řízení o prodloužení stavebního povolení ke stavbě vodních děl.

VII. Závěr a náklady řízení

[36] Krajský soud v Brně tedy shledal námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

[37] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

[38] Výrok o náhradě nákladů řízení osob zúčastněných na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s. V dané věci soud osobám zúčastněným na řízení neuložil žádnou povinnost, současně pak neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro přiznání práva na náhradu jejich dalších nákladů řízení (ostatně osoby zúčastněné na řízení takové důvody ani netvrdily).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 5. dubna 2016

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu